

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023
Sanskrit (Compulsory) Paper-VIII
SANC28: Ayurvedacha Itihas (New Pattern 2022)

Day and Date: Monday, 15/05/2023

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 पाकजोत्पत्ती सिद्धांतने मांडला आहे.
 अ)पूर्वमीमांसादर्शन ब)उत्तरमीमांसादर्शन क)न्यायदर्शन ड)वैशेषिकदर्शन
- 2 परमाणुवाद.....ने मांडला आहे.
 अ)योगदर्शन ब)वैशेषिकदर्शन क)न्यायदर्शन ड)सांख्यदर्शन
- 3 स्वस्थस्य स्वास्थ्यरक्षणम्.....विकारप्रशमनम्।
 अ)निरामयस्य ब)अस्वस्थस्य क)अनातुरस्य ड)आतुरस्य
- 4 'षड्धातवः समुदिताः पुरुषः इति शब्दं लभन्ते'-इत्युक्तम्.....।
 अ)सुश्रुतसंहिता ब)अष्टांगहृदयः क)चरकसंहिता ड)माधवनिदान
- 5 अथर्ववेदातप्रकारची चिकित्सा वर्णन आहे.
 अ)९ ब)५ क)४ ड)७
- 6 यत्राश्रिताः कर्मगुणाः कारणं समवायि यत् तद् द्रव्यम्-' असा उल्लेखमध्ये आला आहे.
 अ)माधवनिदान ब)अष्टांगहृदय क)सुश्रुतसंहिता ड)चरकसंहिता
- 7 आमाशयामध्ये मृदू, स्निग्ध, पिच्छिल गुणात्मक स्त्राव होतो, याला.....कफ म्हणतात.
 अ)बोधक ब)तर्पक क)क्लेदक ड)श्लेषक
- 8 स्वस्थस्य स्वास्थ्यरक्षणम्.....विकारप्रशमनम्।
 अ)निरामयस्य ब)अस्वस्थस्य क)अनातुरस्य ड)आतुरस्य
- 9 वातविकृतीऋतुमध्ये निर्माण होतात.
 अ)ग्रीष्म ब)वर्षा क)शिशिर ड)हेमंत
- 10 अग्निवेश तन्त्र या ग्रंथाचा मूळ कर्ताऋषी होते .
 अ)देवदत्त ऋषी ब)अरुणदत्त ऋषी क)आत्रेय ऋषी ड)अश्विनौ ऋषी
- 11 सूर्यकिरणाद्वारे जी चिकित्सा केली जाते त्यालाम्हणतात.
 अ)आसनचिकित्सा ब)ध्यानचिकित्सा क)समचिकित्सा ड)सौरचिकित्सा

- 12 वातविकृतीऋतुमध्ये निर्माण होतात.
अ)ग्रीष्म ब)वर्षा क)शिशिर ड)हेमंत
- 13 पृथ्वी महाभूताचाहा विशेष गुण आहे.
अ)गंध ब)स्पर्श क)रूप ड)रस
- 14 कफाचे एकूणप्रकार आहे.
अ)९ ब)५ क)८ ड)१०
- 15 जल महाभूताचाहा विशेष गुण आहे.
अ)गंध ब)स्पर्श क)रूप ड)रस

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 यजुर्वेदे आणि आयुर्वेदः।
- 2 अग्निवेश ।
- 3 सत्कार्यवाद ।
- 4 वायोः कर्माणि ।

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 अथर्ववेद आणि आयुर्वेद यावर थोडक्यात लिहा.
- 2 आरंभवाद यावर थोडक्यात लिहा.
- 3 आयुर्वेदस्य आधुनिक अध्ययनम् – यावर थोडक्यात लिहा
- 4 अष्टांगसंग्रहाचे महत्त्व आणि शास्त्रीय योगदान' थोडक्यात लिहा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 वैशेषिक दर्शनातील आयुर्वेद यावर सविस्तर लिहा.
- 2 मानवी जीवनात आयुर्वेदाची उपयुक्तता – यावर सविस्तर वर्णन करा..

Model Answer Paper

M.A. (2022) (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-II Examination: March/April-2023
Sanskrit (Compulsory) Paper-VIII

SANC28: Ayurvedacha Itihas (New Pattern 2022)

Day and Date: Monday, 15/05/2023

Total Marks: 60

Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 पाकजोत्पत्ती सिद्धांतने मांडला आहे.

अ)पूर्वमीमांसादर्शन ब)उत्तरमीमांसादर्शन क)न्यायदर्शन ड)वैशेषिकदर्शन

Option 4

2 परमाणुवाद.....ने मांडला आहे.

अ)योगदर्शन ब)वैशेषिकदर्शन क)न्यायदर्शन ड)सांख्यदर्शन

Option 2

3 स्वस्थस्य स्वास्थ्यरक्षणम्.....विकारप्रशमनम्।

अ)निरामयस्य ब)अस्वस्थस्य क)अनातुरस्य ड)आतुरस्य

Option 4

4 'षड्धातवः समुदिताः पुरुषः इति शब्दं लभन्ते'-इत्युक्तम्.....।

अ)सुश्रुतसंहिता ब)अष्टांगहृदयः क)चरकसंहिता ड)माधवनिदान

Option 2
5 अथर्ववेदातप्रकारची चिकित्सा वर्णन आहे.

अ)९ ब)५ क)४ ड)७

Option 3
6 यत्राश्रिताः कर्मगुणाः कारणं समवायि यत् तद् द्रव्यम्-’ असा उल्लेखमध्ये आला आहे.

अ)माधवनिदान ब)अष्टांगहृदय क)सुश्रुतसंहिता ड)चरकसंहिता

Option 4
7 आमाशयामध्ये मृदू,स्निग्ध,पिच्छिल गुणात्मक स्त्राव होतो,याला.....कफ म्हणतात.

अ)बोधक ब)तर्पक क)क्लेदक ड)श्लेषक

Option 3
8 स्वस्थस्य स्वास्थ्यरक्षणम्.....विकारप्रशमनम्।

अ)निरामयस्य ब)अस्वस्थस्य क)अनातुरस्य ड)आतुरस्य

Option 4
9 वातविकृतीऋतुमध्ये निर्माण होतात.

अ)ग्रीष्म ब)वर्षा क)शिशिर ड)हेमंत

Option 1
10 अग्निवेश तन्त्र या ग्रंथाचा मूळ कर्ताऋषी होते .

अ)देवदत्त ऋषी ब)अरुणदत्त ऋषी क)आत्रेय ऋषी ड)अश्विनौ ऋषी

Option 3
11 सूर्यकिरणाद्वारे जी चिकित्सा केली जाते त्यालाम्हणतात.

अ)आसनचिकित्सा ब)ध्यानचिकित्सा क)समचिकित्सा ड)सौरचिकित्सा

Option 4
12 वातविकृतीऋतुमध्ये निर्माण होतात.

अ)ग्रीष्म ब)वर्षा क)शिशिर ड)हेमंत

Option 1
13 पृथ्वी महाभूताचाहा विशेष गुण आहे.

अ)गंध ब)स्पर्श क)रूप ड)रस

Option 1
14 कफाचे एकूणप्रकार आहे.

अ)९ ब)५ क)८ ड)१०

Option 2
15 जल महाभूताचाहा विशेष गुण आहे.

अ)गंध ब)स्पर्श क)रूप ड)रस

Option 4
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 यजुर्वेदे आणि आयुर्वेदः।

Ans:

2 अग्निवेश ।

Ans:

3 सत्कार्यवाद ।

Ans:

4 वायोः कर्माणि ।

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 अथर्ववेद आणि आयुर्वेद यावर थोडक्यात लिहा.

Ans:

2 आरंभवाद यावर थोडक्यात लिहा.

Ans:

3 आयुर्वेदस्य आधुनिक अध्ययनम् – यावर थोडक्यात लिहा

Ans:

4 अष्टांगसंग्रहाचे महत्त्व आणि शास्त्रीय योगदान' थोडक्यात लिहा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 वैशेषिक दर्शनातील आयुर्वेद यावर सविस्तर लिहा.

Ans:

2 मानवी जीवनात आयुर्वेदाची उपयुक्तता – यावर सविस्तर वर्णन करा..

Ans:
